

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/140/2024
Identifikačné číslo spisu: 7220212918
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:7220212918.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ P. O., narodený XX. U. XXXX, O., W.O. X a 2/ U. S., narodený XX. P. XXXX, O., O.. A. XX, obaja žalobcovia zastúpení JUDr. Monikou Marjanovič, advokátkou, so sídlom Košice, Urbánkova 6, proti žalovanému: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpený: Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Bratislava, Prievozská 2, o určenie, že záložné právo neexistuje, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-18C/72/2020, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 14. júna 2023 sp. zn. 11Co/165/2022-246, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 14. júna 2023 sp. zn. 11Co/165/2022-246 v spojení s rozsudkom (pôvodne) Okresný súd Košice II z 3. júna 2022 č.k. 18C/72/2020-178 z r u š u j e a v e c v r a c i a M e s t s k é m u s ú d u K o š i c e n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. (Pôvodne) Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 03. júna 2022 č.k. 18C/72/2020-178 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia neexistencie záložného práva na bytových nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalobcu 1/, zriadeného Zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zo dňa 28. 08. 2008 (ďalej len „záložná zmluva“) na zabezpečenie pohľadávky právneho predchodcu žalovaného - Slovenská sporiteľňa, a.s. voči žalobcom zo Zmluvy o splátkovom úvere č. 0578705410 zo dňa 28. 08. 2008 (ďalej len „úverová zmluva“). Tento nárok bol podľa žaloby vystavaný na argumentácii o premlčaní záložného práva, opierajúcej sa o skutkovú okolnosť zosplatnenia celého neuhradeného zostatku úveru dňa 06. 06. 2015 a fakt, že žalovaný oznámil začatie výkonu záložného práva listom zo 04. 12. 2020.

1.1. Súd zistil naliehavý právny záujem žalobcov v zmysle § 137 písm. c) CSP. Mal preukázané, že „...právny predchodca žalobcu pre omeškanie žalobcov so zaplatením splátky úveru splatnej dňa 06. 06. 2015 úver poskytnutý na základe Zmluvy o úvere zosplatnil ku dňu 04. 11. 2015“, že „...právny predchodca žalovaného oznámil žalobcom začatie výkonu dohodnutého záložného práva k Nehnuteľnostiam ich predajom na dobrovoľnej dražbe listom zo dňa 07. 01. 2016“, že Okresný súd Košice II uznesením sp. zn. 42C/261/2016 z 18. júla 2016 zakázal právnenmu predchodcovi žalovaného výkon záložného práva až do času právoplatného skončenia konania, k čomu došlo v nadväznosti na

rozhodnutie o odvolaní Krajského súdu v Košiciach rozsudkom sp. zn. 1Co/210/2018 z 20. marca 2019 dňa 20. 05. 2019, že „Žalovaný listom zo dňa 04. 12. 2020 oznámil žalobcom pokračovanie výkonu záložného práva k Nehnutelnostiam ich predajom na dobrovoľnej dražbe“. Súd vec právne posúdil podľa § 3 ods. 1, § 52, § 100 ods. 1 a 2, § 101, § 112, § 151a, § 151c, § 151j ods. 1 a 2 zák. č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“), v aktuálnom znení a § 7 zák. č. 62/2020 Z.z., o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v aktuálnom znení. Dospel v prvom rade k záveru o premlčaní záložného práva žalovaného, považujúc pritom z pohľadu § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka za výkon záložného práva predajom zálohu na dobrovoľnej dražbe otvorenie dražby, t.j. vyvolanie licitátora o začatí dražby. Odmietol argument žalovaného, že oznámenie o začatí výkonu záložného práva je možné stotožňovať s uplatnením práva v zmysle § 112 OZ, nakoľko žalobca, dražobník ani okresný úrad nie sú príslušnými orgánmi v zmysle toho ustanovenia. Uzavrel, že „Trojročná premlčacia doba záložného práva k Nehnutelnostiam, resp. práva žalovaného uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia zabezpečenej pohľadávky zo zálohu - Nehnutelností uplynula dňa 05. 11. 2018, keďže právny predchodca žalovaného sa mohol uspokojiť, resp. domáhať uspokojenia svojej pohľadávky zo zálohu - Nehnutelností, najskôr deň nasledujúci po dni zosplatnenia zabezpečenej pohľadávky“. I napriek záveru o premlčaní záložného práva súd prvej inštancie „...na vznesenú námietku premlčania zo strany žalobcov neprihliadal“, považujúc ju v okolnostiach prípadu za odporujúcu dobrým mravom. V úvahách vedúcich k tomuto záveru skutkovo vyšiel z toho, že „...právny predchodca žalobcu začal s výkonom záložného práva predajom Nehnutelností na dobrovoľnej dražbe v januári 2016, t.j. cca 2 mesiace po vyhlásení mimoriadnej splatnosti pohľadávky, ktorá bola zabezpečená záložným právom k Nehnutelnostiam. Následne však na návrh žalobcu 1/, doručenom súdu dňa 20. 06. 2016, tunajší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 42C/261/2016 neodkladným opatrením zo dňa 18. 07. 2016 právnenému predchodcovi žalovaného uložil povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva k Nehnutelnostiam. Toto neodkladné opatrenie bolo právoplatne zrušené dňa 20. 05. 2019“. Skonštatoval, že „Napriek tomu, že stranou v konaní sp. zn. 42C/261/2016 žalovaný nebol, nariadené neodkladné opatrenie žalovaného zavazovalo v zmysle § 228 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s § 234 ods. 2 Civilného sporového poriadku“. Žalovaný oznámil pokračovanie výkonu záložného práva žalobcom v decembri 2020. „Následne súd na základe návrhu žalobcov v tomto konaní dňa 18. 01. 2021 nariadil žalovanému neodkladným opatrením zdržať sa výkonu záložného práva k Nehnutelnostiam“. „V dôsledku prijatia zákona č. 62/2020 Z.z. a jeho § 7 nebolo možné vykonávať dražbu v období od 27. 03. 2020 do 31. 05. 2020“. V kontexte týchto okolností súd konštatoval, že „z dôvodu konania žalobcov nebolo možné v dôsledku nariadených neodkladných opatrení vykonávať záložné právo k Nehnutelnostiam v období od 18. 07. 2016 do 20. 05. 2019 a v období od 18. 01. 2021 po súčasnosť. Zároveň v dôsledku prijatia zákona č. 62/2020 Z.z. nebolo objektívne možné vykonávať dražby v období od 27. 03. 2020 do 31. 05. 2020. Právnenému predchodcovi žalovaného nebránila vo vykonávaní záložného práva k Nehnutelnostiam žiadna prekážka v období od novembra 2015 do júna 2016 (t.j. 8 mesiacov) pričom aj začal s výkonom záložného práva k Nehnutelnostiam v primeranom čase potom, ako sa zabezpečená pohľadávka stala v celom rozsahu splatnou. Žalovanému nebránila vo výkone záložného práva k Nehnutelnostiam žiadna prekážka v období od júna 2019 do marca 2020 (t.j. 10 mesiacov) a v období od júna 2020 do decembra 2020 (7 mesiacov)“. Z toho súd vyvodil, že „...žalovaný a jeho právny predchodca mali objektívnu možnosť vykonávať záložné právo k Nehnutelnostiam v súhrne 25 mesiacov“, a teda, že na výkon práva nemali k dispozícii celý čas zodpovedajúci zákonom určenej premlčacej dobe (36 mesiacov) a považoval za spravodlivé „...aby žalovaný mal rovnako ako iní záložní veritelia objektívnu možnosť domáhať sa uspokojenia svojej zabezpečenej pohľadávky v súhrne so svojim právnym predchodcom aspoň v období 36 mesiacov. Totiž objektívne právo chráni toho, kto náležite dbá na svoje subjektívne právo stanovením všeobecnej premlčacej doby tiež v trvaní 36 mesiacov.“ Skrátenie premlčacej doby a fakt, že ju spôsobili žalobcovia, je potrebné považovať za výnimočnú okolnosť odôvodňujúcu aplikáciu § 3 ods. 1 OZ. Preto uzavrel, že „...vznesenie námietky premlčania žalobcov za tejto situácie, keď žalovaný márne uplynutie premlčacej doby výkonu záložného práva nezavinil a zavinenie naopak možno pričítať žalobcom, je nutné považovať za zneužitie ich práva na úkor žalovaného“. Pokiaľ žalobcovia odkazujú na závery formulované Najvyšším súdom SR v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/203/2018, súdu uviedol, že „V danom prípade totiž na rozdiel od tohto konania k premlčaniu výkonu záložného práva nedošlo v dôsledku

konania a zavinenia dlžníkov, ktorí vzniesli námietku premlčania“. Nesúhlasil ani s názorom žalobcov, že „...žalovaný si v rámci vynaloženia náležitej starostlivosti mal zaobstarat' exekučný titul k pohľadávke zabezpečenej záložným právom k Nehnutelnostiam...“. Poukázal na to, že exekučný titul nie je podmienkou výkonu záložného práva a akcentoval, že „Občiansky zákonník v § 151j ods. 2 vyslovene pripúšťa, aby sa záložný veriteľ uspokojil alebo domáhal uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď zabezpečená pohľadávka je premlčaná“. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo 14. júna 2023 sp. zn. 11Co/165/2022-246 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a vyslovil, že žalobcovia 1/ a 2/ sú povinní nahradiť žalovanému 100 % trov odvolacieho konania. Stotožnil sa s odôvodnením napadnutého rozsudku, a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dôvody z relevantných hľadísk nastolených odvolaním precizuje. Podstata právnej argumentácie žalobcov sa koncentruje v argumente, že za situácie, keď na základe ich návrhu súd neodkladným opatrením dočasne (opakovane) zakázal žalovanému (jeho právnenému predchodcovi) vykonať záložné právo, bolo možné od neho spravodlivo požadovať, aby zamedzil premlčaniu záložného práva v dôsledku jeho nevykonania v zákonom predpokladanom čase, výkonom iného práva - uplatnením peňažného nároku na súde alebo právnym úkonom - uznaním dlhu odvolateľmi. Odvolací súd však s uvedeným nesúhlasil a zhodne s názorom súdu prvej inštancie mal za to, že pokiaľ žalobcovia svojím procesným úkonom (návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia) privodili stav, ktorý žalovanému objektívne bránil vo výkone práva, dovolanie sa premlčania, založené práve na argumente, že právo nebolo v čase trvajúceho zákazu vykonané, naráža na princíp spravodlivosti už v jeho základe, nakoľko nerovnováhu v právnom postavení strán, vyvolanú už žalobcami iniciovaným zásahom do subjektívneho práva žalovaného, ďalej prehĺbuje. Poukázal v tejto súvislosti na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 294/2012 zo 7. februára 2013 a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/71/2011 z 27. februára 2013. Preto kladenie ďalších nárokov na správanie sa žalovaného za situácie, keď mu z iniciatívy žalobcov bolo zakázané vykonávať záložné právo, sa od pomyselného obrazu spravodlivého usporiadania pomerov strán len vzdáľuje a predstava žalobcov, že žalovaný mal v tejto situácii uplatniť zabezpečenú pohľadávku na súde je navyiac v príkrom rozpore s konceptom záložného práva (zák. č. 526/2002 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), vystavaným zásadne na téze výkonu záložného práva bez ingerencie súdu.

2.1. Vo vzťahu k odvolacej námietke, ktorou žalobcovia vytýkajú súdu prvej inštancie, že sa v dôvodoch napadnutého rozsudku nevysporiadali s ich argumentom, že listom z 13. 01. 2021 žalovaný oznámil nový výkon záložného práva, odvolací súd upriamuje pozornosť na to, že kľúčovým v právnom posúdení veci súdom bol záver o amorálnosti výkonu práva založeného na námietke odporujúcej dobrým mravom, vo vzťahu ku ktorému je dotknutý argument žalobcov bez zjavného alebo žalobcami bližšie vysvetleného významu. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie (ďalej aj „dovolatelia“), prípustnosť ktorého vyvodzovali s poukazom na ust. § 420 písm. b), písm. f), § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) vyvodzovali jednak z konštatovania odvolacieho súdu v bode 10., že žalobcovia svojím procesným úkonom - návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia privodili stav, ktorý žalovanému objektívne bránil vo výkone práva a žalobcovia majú za to, že uvedené je v priamom rozpore s platným právnym poriadkom. Poukázali na to, že v prípade, ak žalobcovia námietku premlčania účinne vzniesli, ako dlžníci a zároveň ako záložní veritelia, stráca záložný veriteľ možnosť domáhať sa proti vôli záložcu uspokojenia zo zálohu, pretože jeho záložné právo je premlčané - neexistuje. V ďalšom poukázali na bod 11. rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý konštatuje, že sa v dôvodoch nevysporiadali s ich argumentom, že listom zo dňa 13. 01. 2021 žalovaný oznámil nový výkon záložného práva, pričom odvolací súd upriamuje pozornosť odvolateľov na to, že kľúčovým v právnom posúdení veci súdom prvej inštancie bol záver o amorálnosti výkonu práva založeného na námietke odporujúcej dobrým mravom a ide preto o nepodstatný argument. Podľa žalobcov však išlo o zásadný argument, nakoľko žalovaný začal „nový“ výkon práva, preto súdy odmietli vykonať dôkaz, ktorý je pre posúdenie platnosti, resp. neplatnosti dobrovoľnej dražby kľúčový. Tým je aj rozhodnutie nedostatočne odôvodnené a zároveň zmätočné a arbitrárne.

K dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. b) CSP dovolatelia uviedli, že súd nemal preukázané, že žalovaný bol aktívne vecne legitimovaný dražbu realizovať.

V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolatelia uviedli, že nastolené právne otázky odvolacím súdom neboli doteraz riešené a to:

1. Bráni veriteľovi iniciovať voči dlžníkovi - spotrebiteľovi konanie o zaplatenie dlžnej sumy na príslušnom súde za situácie ak:

- spotrebiteľ v postavení žalobcu inicioval konanie voči veriteľovi o určenie neexistencie záložného práva
- a súčasne podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal zdržania sa výkonu záložného práva veriteľom, ktorému súd vyhovel?

2. Je možné posudzovať konanie spotrebiteľa ako amorálne cez prizmu ust. § 3 Občianskeho zákonníka:
- keď sa spotrebiteľ žalobou domáhal určenia neexistencie záložného práva z dôvodu jeho premlčania a z dôvodu premlčania pohľadávky,

- za situácie, že súd neodkladným opatrením nariadil veriteľovi, aby sa zdržal výkonu záložného práva?

V tejto súvislosti uviedli, že použitie ust. § 3 Občianskeho zákonníka na ťarchu slabšej strany sporu - spotrebiteľa prichádza do úvahy len vo výnimočných prípadoch, pretože tak dôjde k oslabeniu princípu právnej istoty spotrebiteľa. Zároveň dovolatelia ako spotrebiteľia tvrdia, že ich právna vec nie je výnimočná tak, aby súdy na ich ťarchu a v ich neprospech použili ust. § 3 Občianskeho zákonníka. Poukázali na to, že právny predchodca veriteľa je peňažný ústav a s dlhoročnou tradíciou disponujúcim rozsiahlym právnym aparátom, ako aj finančnými prostriedkami za ktoré si môže najat' akúkoľvek advokátsku kanceláriu na jeho právne zastupovanie a na vymáhanie nárokov, na rozdiel od žalobcov, preto nimi vznesená námietka premlčania amorálnou nie je, naopak si ako spotrebiteľia len strážia svoje práva, čo im zo zákona prislúcha. Existencia inštitútu premlčania je dôsledkom požiadavky právnej istoty, má motivovať veriteľov, aby svoje práva uplatňovali včas a pre dlžníka je rovnako významnou hodnotou aj naplnenie princípu právnej istoty. Z uvedeného je preto zrejmé, že všeobecný súd je povinný riešiť spory vedené pred ním so zohľadnením všetkých princípov právneho štátu a hľadať v situácii, keď sa záujmy účastníkov konania vedeného pred ním dostanú do rozporu, ústavnú rovnováhu medzi nimi.

4. Žalovaný vo vyjadrení žiadal dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) vychádzajúc z vyššie uvedeného ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je prípustné a aj dôvodné, a preto rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok prvoinštančného súdu zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

10. Žalobcovia vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietali podľa obsahu (§ 124 CSP) nesprávne posúdenie nedôvodnosti žaloby, keď súdy neprihliadli na vznesenú námietku premlčania výkonu záložného práva pre konanie žalobcov v rozpore s § 3 ods. 1 OZ.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Dovolací súd na tomto mieste podotýka, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Skutočnosť, že dovolatelia majú odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje nimi tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ani pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

13. Z uvedeného dôvodu dovolací súd dospel k záveru, že žalobcovia neopodstatnene namietajú, že im odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) a pristúpil k posúdeniu dovolania žalobcov aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia vecí odvolacím súdom.

14. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V danom prípade dovolatelia vyvodili prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

15. Žalobcovia v tejto súvislosti uviedli nesprávne vyriešenie právnej otázky „2. Je možné posudzovať konanie spotrebiteľa ako amorálne cez prizmu ust. §3 Občianskeho zákonníka: - keď sa spotrebiteľ žalobou domáhal určenia neexistencie záložného práva z dôvodu jeho premlčania a z dôvodu premlčania pohľadávky, - za situácie, že súd neodkladným opatrením nariadil veriteľovi aby sa zdržal výkonu záložného práva?“ Krucálnou námietkou teda bolo, že pokiaľ sa žalobcovia ako spotrebiteľia žalobou domáhali voči žalovanému ako veriteľovi určenia neexistencie záložného práva z dôvodu jeho premlčania a z dôvodu premlčania pohľadávky, súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru ak uviedol, že nie je možné na premlčanie prihliadnuť za situácie, že súd vyhovel ich návrhu a neodkladným opatrením nariadil veriteľovi, aby sa zdržal výkonu záložného práva a žalobcovia takýmto konaním žalovanému ako veriteľovi bránili vo výkone jeho práva v rozpore s dobrými mravmi. Podľa názoru dovolateľov je použitie § 3 Občianskeho zákonníka pri takomto náhlade na ťarchu spotrebiteľa ako slabšej strany v spore.

16. Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka zakotvuje všeobecne záväznú zásadu, v zmysle ktorej výkon inak právom daných subjektívnych občianskych práv nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Definícia dobrých mravov nie je v právnom poriadku Slovenskej republiky nikde normatívne upravená. Vo všeobecnosti však ide o pravidlá morálneho charakteru všeobecne platné v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomné slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti takýmto pravidlám možno potom označiť za činnosť proti dobrým mravom.

17. V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu v rozsudku z 26. októbra 2022 sp. zn. 4Cdo/169/2021 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6 z roku 2023 ako R 70/2023, najvyšší súd pripustil procesnú možnosť podania určovacej žaloby, v rámci ktorej bude vznesená námietka premlčania záložného práva a vyslovil záver, že rozsudok vydaný v takomto konaní môže slúžiť ako podklad na výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností. Uviedol, že premlčaním záložné právo nezaniká, ale v prípade vznesenia námietky premlčania ho nie je možné vykonať proti vôli povinného subjektu (záložcu).

18. Ústavný súd Slovenskej republiky v rámci ústavného prieskumu záverov citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu v uznesení z 05. septembra 2023 sp. zn. IV. ÚS 427/2023 dospel k záveru o ústavnej udržateľnosti právneho názoru vysloveného najvyšším súdom, pokiaľ ide o následky premlčania záložného práva. Dodal, že pojmovým obsahom záložného práva je jeho výkon, ak k výkonu nedôjde pred uplynutím premlčacej doby, uplatnením námietky premlčania záložcom dôjde k vyprázdneniu obsahu subjektívneho práva veriteľa. Poukázal na obdobný záver, vyplývajúci z nálezů ústavného súdu z 08. decembra 2011 sp. zn. II. ÚS 250/2011, že ak záložný veriteľ neuplatnil v premlčacej dobe právo na uspokojenie pohľadávky zabezpečenej z výťažku z predaja zo zálohu, má to za následok - ak sa záložca dovoľá premlčania tohto práva, že záložný veriteľ sa nemôže úspešne domôcť speňaženia zálohu (uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku z predaja zálohu). Záložné právo v takom prípade už nemôže byť naďalej spôsobilým predmetom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky.

19. Právo záložného veriteľa na výkon záložného práva sa môže premlčať, a to vo všeobecnej trojročnej dobe, ktorá plynie odo dňa, keď sa mohlo vykonať prvý raz (§ 101 OZ), teda po márnom uplynutí lehoty splatnosti zabezpečenej pohľadávky. Výkon záložného práva je majetkovým právom, ktoré sa nepremlčuje skôr, než zabezpečená pohľadávka (§ 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/64/2020 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 27/2023 dospel k nasledovným záverom:

„12.3. Dražobník je teda subjekt, ktorému zákon zveruje oprávnenie zrealizovať právo záložného veriteľa na výkon záložného práva, ktorým je zabezpečená pohľadávka záložného veriteľa, preto ho možno považovať za iný príslušný orgán v zmysle § 112 OZ. V nadväznosti na uvedené potom začatie dražobného konania spôsobuje, že premlčacia doba vo vzťahu k záložnému právu neplynie.“

„15. V danom prípade záložný veriteľ výkon záložného práva uplatnil na dobrovoľnej dražbe u dražobníka. V dôsledku nariadeného neodkladného opatrenia súdom, ktorým zakázal záložnému veriteľovi - navrhovateľovi dražby zdržať sa výkonu záložného práva až do právoplatnosti skončenia konania vo veci samej (žaloba o určenie neplatnosti zmluvy o záložnom práve), dražobník upustil od vykonania dražby podľa § 19 ods. 1 písm. h) zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách. K realizácii dražby teda nedošlo v dôsledku zásahu súdu autoritatívnym rozhodnutím, ktoré záložný veriteľ iba rešpektoval. Z uvedeného potom vyplýva, že zákaz výkonu záložného práva uložený neodkladným opatrením nemožno vykladať na ťarchu záložného veriteľa v tom zmysle, že tento „riadne nepokračoval“ (§ 112 OZ) v začatom dražobnom konaní.“

21. V obdobnom spore o určenie, že záložné právo neexistuje, kde rovnako záložný veriteľ zaslal dlžníkovi oznámenie o začatí výkonu záložného práva, Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 09. júla 2025 sp. zn. 9Cdo/151/2023 uviedol, že z hľadiska plynutia premlčacej doby práva na výkon

záložného práva je rozhodujúce, kedy mohol veriteľ objektívne prvý raz začať s výkonom záložného práva, t.j. adresovať záložcovi (a dlžníkovi) oznámenie o začatí výkonu záložného práva, pričom pri svojom právnom závere vychádzal práve z vyššie uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/64/2020.

22. Z obsahu spisu vyplýva, že sudy nižšieho stupňa ustálili, že k zosplatneniu úveru došlo právnym predchodcom žalovaného dňa 04. 11. 2015, pričom trojročná premlčacia doba na výkon záložného práva k nehnuteľnostiam predajom na dobrovoľnej dražbe začala plynúť 05. 11. 2015 a nakoľko nebol do dňa 05. 11. 2018 vykonaný, súd dospel k záveru o premlčaní záložného práva žalovaného ako záložného veriteľa. Odmietol argument žalovaného, že oznámenie o začatí výkonu záložného práva je možné stotožňovať s uplatnením práva v zmysle § 112 OZ, nakoľko žalobca, dražobník ani okresný úrad nie sú príslušnými orgánmi v zmysle toho ustanovenia. Skutkovo vychádzal z toho, že právny predchodca žalovaného oznámil žalobcom začatie výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam ich predajom na dobrovoľnej dražbe listom zo 07. 01. 2016, pričom mu nebránila v jeho výkone žiadna prekážka od novembra 2015 do júna 2016 (neodkladné opatrenie z 18. júla 2016, zrušené z 20. mája 2019), od júna 2019 do marca 2020 (nemožnosť vykonávať dražbu podľa § 7 zákona č. 62/2020 Z.z. od 27. 03. 2020 do 31. 05. 2020) a od júna 2020 do decembra 2020 (neodkladné opatrenie z 18. januára 2021 nariadené po súčasnosť), t.j. v súhrne 25 mesiacov, pričom premlčacia doba je 36 mesiacov. Sudy dospeli k právnemu záveru, že skrátenie premlčacej doby, spôsobili žalobcovia návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, čo žalovanému objektívne bránilo vo výkone záložného práva, preto na námietku premlčania vznesenú žalobcami súd neprihliadol považujúc ju v okolnostiach prípadu za odporujúcu dobrým mravom.

23. Ak mal súd za to, že žalobcovia sa neúspešne domáhali určovacej žaloby neexistencie záložného práva, v rámci ktorej bola vznesená námietka premlčania záložného práva len z toho dôvodu, že podali návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorému súd vyhovel a nariadil veriteľovi, aby sa zdržal výkonu záložného práva, a takýmto konaním žalovanému ako veriteľovi bránili vo výkone jeho práva v rozpore s dobrými mravmi, dovolatelia dôvodne poukazujú na to, že takéto konanie spotrebiteľa nemožno považovať za amorálne v rozpore s ustanovením § 3 ods. 1 OZ. Uvedené ustanovenie umožňuje súdu posúdiť vec v tom smere, či výkon daného subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, že tomu tak nie je, odoprieť právnu ochranu uplatňovaného práva. Aplikácia tohto ustanovenia umožňuje aj zásah do výkonu už existujúceho práva vyplývajúceho z občianskoprávných vzťahov, nemôže ale viesť ku vzniku, zmene alebo zániku práv a povinností. Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemá totiž vlastnú priamu normotvornú platnosť - upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie iných ustanovení. Samotné podanie návrhu žalobcov ako spotrebiteľov na nariadenie neodkladného opatrenia, týkajúceho sa zdržania sa výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam, však nie je v rozpore s dobrými mravmi, ide o zákonný nástroj a právo každého. Tým, že súd takémuto návrhu vyhovel (2-krát, pričom obmedzenie práva výkonu záložného práva trvá až po súčasnosť), nemohlo byť zámerom žalobcov žalovanému poškodiť, resp. zneužiť tento procesný mechanizmus práva v rozpore s dobrými mravmi. Okrem toho dovolací súd dáva do pozornosti, že k premlčaniu výkonu záložného práva, ktoré si žalovaný v rámci trojročnej premlčacej lehoty (§ 101 ods. 1 OZ), ktorá začala plynúť ako súd správne uviedol dňa 05. 11. 2015 a v rámci ktorej si žalovaný výkon záložného práva uplatnil včas, t.j. oznámením o začatí výkonu záložného práva v dražobnom konaní dňa 07. 01. 2016, nedošlo, nakoľko začatím dražobného konania premlčacia doba v zmysle § 112 OZ neplynie (viď vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/64/2020 a sp. zn. 9Cdo/151/2023). Aj z uvedeného dôvodu nemohlo byť takéto konanie žalobcov v rozpore s ust. § 3 ods. 1 OZ.

24. Pokiaľ dovolatelia poukazujú v rámci vymedzeného právneho dôvodu § 421 ods. 1 písm. b) CSP na právnu otázku „1. Bráni veriteľovi iniciovať voči dlžníkovi - spotrebiteľovi konanie o zaplatenie dlžnej sumy na príslušnom súde za situácie ak:

- spotrebiteľ v postavení žalobcu inicioval konanie voči veriteľovi o určenie neexistencie záložného práva,
- a súčasne podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal zdržania sa výkonu záložného práva veriteľom, ktorému súd vyhovel?“, takáto právna otázka nemala vplyv na rozhodnutie

odvolacieho súdu a je len kritikou prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci, čo významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

25. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnú normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

26. Žalobcovia poukazovali v tejto súvislosti na hypotetický dôvod či situáciu, pre ktorú by mali mať v konaní o určenie neexistencie záložného práva z dôvodu jeho premlčania, úspech a to, že žalovaný si mal na súde uplatniť voči dlžníkovi práva k zabezpečenej pohľadávke žalobou na plnenie. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že uvedené je v rozpore s konceptom záložného práva, nakoľko zákonom č. 526/2002 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky súdny poriadok, bola vystavaná téza výkonu záložného práva bez ingerencie súdu. Už najvyšší súd vo viacerých obdobných rozhodnutiach (z 12. mája 2025 sp. zn. 9Cdo/105/2024, z 09. júla 2025 sp. zn. 9Cdo/151/2023, z 31. mája 2021 sp. zn. 5Cdo/220/2018) dospel k záveru, že ak by, ako to tvrdia dovolatelia, bolo nevyhnutné „z opatrností“ podávať riadnu žalobu na plnenie, stal by sa celý inštitút záložného práva zbytočným, keďže by sa bolo treba aj tak obrátiť na súd so žalobou na plnenie. Toto ale určite nebolo zámerom zákonodarcu, pretože v opačnom prípade by zákon o dobrovoľných dražbách nebol súčasťou právneho poriadku. Aj v rozhodnutí najvyššieho súdu z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/64/2020 bolo povedané, že pre výkon záložného práva exekučný titul nie je potrebný, pričom záložný veriteľ sa môže uspokojiť alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď je zabezpečená pohľadávka premlčaná. Preto ak žalobcovia takto položenou dovolacou otázkou mienili namietat, že právnym posúdením veci odvolacím súdom im bolo odopreté právo vzniesť námietku premlčania samotnej zabezpečenej pohľadávky, právna úprava v ust. § 151j ods. 2 OZ dovoľuje uskutočniť výkon záložného práva aj v prípade, ak je zabezpečená pohľadávka premlčaná. Ani prípadná námietka premlčania zabezpečenej pohľadávky nemá vplyv na výkon záložného práva a prekážkou výkonu záložného práva nie je ani skutočnosť, že právnym dôvodom premlčanej zabezpečenej pohľadávky je spotrebiteľská zmluva (§ 54a OZ). Ak bola platná pohľadávka zabezpečená záložným právom, záložné právo premlčaním pohľadávky nezaniká, to znamená, zostáva v platnosti aj v prípade, ak medzičasom došlo k premlčaniu zabezpečenej pohľadávky. Len skutočnosť, že dovolatelia s právnym posúdením veci odvolacím súdom nesúhlasia, sama o sebe neznamená, že toto právne posúdenie je nesprávne; sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

27. V tejto časti dovolacej otázky by preto bolo potrebné dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP. Keďže však dovolaním napadnutý rozsudok z vyššie uvedených dôvodov (týkajúcich riešenia právnej otázky 2/) spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP) a procesne konzumuje aj čiastočné odmietnutia dovolania, dovolací súd nepovažoval za potrebné osobitne formulovať odmietajúci výrok. Dovolací súd z uvedených dôvodov rozsudok odvolacieho súdu zrušil, pričom zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP), nakoľko nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

28. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.